

Enstitüsü	:	Fen Bilimleri
Anabilim Dalı	:	Mimarlık
Programı	:	Mimari Tasarım (tezli)
Tez Danışmanı	:	Prof. Dr. Sevinç ERTÜRK
Tez Türü ve Tarihi	:	Yüksek Lisans – Ağustos 2014

ÖZET

Geleneksel konutlar, çevresel ve sosyal bakımdan sürdürülebilir nitelikleri ile yüzyıllardır çevreyle barışık bir yaşam sunmuşlardır. İçinde buldukları farklı iklim, yer şekli gibi doğal ve kültürel koşullara karşın bölgenin yerel verileri ile çelişmeyen çözümler üretmiş olan geleneksel konutların, yeni konut tasarımlarında yararlanılabilecek ilkesel özelliklerinin ayrıntılı olarak analiz edilmesi sürdürülebilirlik açısından önemlidir.

Tarihi ve kültürel değerlerimiz olan geleneksel konutların yok olma sürecinde daha önceleri deprem, sel baskını gibi doğal afetler ve savaşlar bu değerlerin yitirilmesinde temel nedenler arasında sayılırken, geçtiğimiz yüzyılda bu sebeplerin yerini sağlıksız kentleşme, küreselleşme ve sanayileşme politikalarının neden olduğu gelişmelerin aldığı söylenebilir.

Bu çalışmada geçmişten günümüze geleneksel konutlardaki mekanların ve bu mekanlarda gerçekleşen eylemlerin; nasıl değişimlerden geçirdiği, bu değişimlerin sebepleri ve sürdürülebilirlik özellikleri geleneksel Antakya konutları özelinde irdelenmiştir.

Tez çalışması, çalışmanın problem alanının neden ve nasıl belirlendiğini, belirlenen problem doğrultusunda çalışmanın amacını, kapsamını, çalışmanın nasıl bir yöntemle gerçekleştirildiğini açıklayan ve alan çalışmasının sınırlarını belirten giriş bölümü ile birlikte dört bölümden oluşmaktadır.

İkinci bölümde öncelikle tezin ana konusu olan konut ve geleneksel konutların oluşum ve değişim sürecinde en etkili faktör olan kültür kavramı ve bu konutların günümüzdeki değişimlerini algısı amacıyla sürdürülebilirlik kavramları açıklanmış, geleneksel Türk konutları özellikleri ve konut tipolojileri irdelenmiştir. Sonrasında konut; kültür ve sürdürülebilirlik bağlamında ele alınarak geleneksel Türk konutları mekânsal ve kültürel boyutta incelenmiştir.

Üçüncü bölümde, çalışma alanı olarak seçilen Antakya'nın genel özelliklerine değinilmiş sonrasında Antakya'daki konutların oluşumunda etkili olan faktörler; doğal, tarihi, fiziksel ve kültürel faktörler başlıkları altında ele alınmıştır. Geleneksel ve günümüz Antakya konutlarının mekânsal analizleri yapılmış ve alan çalışması metodolojisi belirlenmiştir. Konutlardaki değişim ve dönüşümleri analiz edebilmek amacıyla; fiziksel ve sosyal yoğunluklar hesabının nasıl yapıldığını anlatan şablon tablolar hazırlanmıştır.

Alan çalışması sonucunda elde edinilen tüm bilgiler, hesaplar ve hazırlanan ölçümler, tablo ve grafiklerle anlatılarak, geleneksel ve günümüz konutları için hazırlanan yoğunluk tablolarının derlenip özet grafiklerle gösterimi ve gezilen tüm evler genelinde mekanların yoğunluk ortalamaları hesabı dördüncü bölümde gerçekleştirilmiştir.

Sonuç bölümünde; Antakya konutlarında gözlenen değişimler mekansal ve fiziksel aktiviteler çerçevesinde ortaya konmuş ve geleneksel ve günümüz Antakya konutlarının mekânsal ve işlevsel bağlamda karşılaştırılması yapılmıştır.

Anahtar kelimeler: geleneksel konut, Antakya, sürdürülebilirlik, mekânsal analiz, fiziksel yoğunluk, sosyal yoğunluk, aktivite yoğunluğu, kültür.

ABSTRACT

Traditional houses have been accommodating an ecological life for centuries considering its environmental and socially sustainable natures. It is essential that traditional houses' fundamental natures which could be inspiring to new house designs are analysed elaborately for sustainability on account of traditional houses had found solutions uncontradicting local data despite its surrounding natural and cultural conditions as different climates and geographical formations.

About the disparition process of traditional houses -that are our historical and cultural values-, before the main reasons were flood,natural disasters and wars who were playing big role in this disparition, but now,in that last century these reasons are apparently replaced by unhealthy urbanisation, globalisation and industrialisation politics

In this study examined specifically to Antakya houses the altering of spaces and acts in traditional houses from past to present, the motivations and the sustainments of their alterations.

This thesis study is consisting of four parts with the introduction part that includes why and how the field of problem is determined, the objective, scope and methodology of the study and the limits of field study toward the determined problem.

In the second part explained the house as the main subject of the thesis, the culture as leading concept in formation and alteration of traditional houses, the sustainability so as to perceive the present alterations and probed traditional Turkish houses' natures and house typologies. Later on studied traditional Turkish houses in spatial and cultural terms, approaching the house in the context of culture and sustainment.

In the third part, discussed the elements in formation of Antakya houses under the headings of natural, historical, physical and cultural after mentioning Antakya's overall features. Determined methodology of field survey along with spatial analyses of traditional and contemporary Antakya houses. Provided pattern charts demonstrating how physical and social dimensities are calculated with the intention of analysing alterations and alternations in houses.

All the information, calculation and prepared measurement that are acquired as a result of field study are explained via tables and diagrams, also density tables that are prepared for traditional and modern houses are summarized in diagrams, and the calculation of density average of spaces are shown in 4. part.

In the final part; the observed changes in Antakya houses are explained within the frame of spatial and physical activities, in addition, modern and and traditional Antakya houses are compared in spatial and functional contexts.

Key Words: traditional house, Antakya, sustainability, spatial analyse, physical density, social density, activity density, culture